

STARTO

N-ro 4/2020 (277)

ORGANO DE ĈEĤA ESPERANTO-ASOCIO

DOPORUČENÁ CENA 12 Kč

TURISTICKÁ VIZITKA® CZ 5057

www.wander-book.com

8 592570 050575

GPS: 49°45'17"N 16°28'21"E

Muzeum esperanta ve Svitavách
Unikátní expozice v Ottendorferově domě mapující historii a vývoj uměle vytvořeného jazyka

604 377 616 www.muzeum.esperanto.cz

CZ 5057 Muzeum esperanta ve Svitavách

PA

Nova vizitkarto por nia muzeo

☆ Starto ☆

organo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio,
aperas 4-foje jare.

Asocia adreso: Ĉeĥa Esperanto-Asocio, náměstí Míru 81/1, 568 02 Svitavy, **reta poŝto:** cea@esperanto.cz, ces@esperanto.cz.

Retpaĝaro de ĈEA: www.esperanto.cz
redakce@esperanto.cz

Identec-numero (IČ): 00 44 30 34

Starto retpoŝte: starto@esperanto.cz

Komercaj anoncoj: 25 Kč por unu linio, 800 Kč por kvaronpaĝo, 1500 Kč por duonpaĝo, 2500 Kč por tuta paĝo. Duobla reklamo 15% rabato, trifoja reklamo 30% rabato. Movadaj anoncoj duonpreze.

Membrokotizoj: A 350 Kč (Starto elektronike 240 Kč), B 250 Kč (elektronike 140 Kč), C 100 Kč, P 150 Kč, F libervola, enskribo 20 Kč.

Korespondaj kursoj: Cink: 400 Kč / 720 Kč (rete / normale); Marček: 600 / 800 Kč; Cink por progresintoj 600 / 1080 Kč. Aliĝoj: Jana Melichárková, Vacenovice 398, 696 06 Vacenovice, melicharkova8@seznam.cz

Libroservo: Muzeum esperanta, nám. Míru 81/1, 568 02 Svitavy, tel. 604 377 616, dvor.libuse@seznam.cz, marie.cumova@seznam.cz.

Sekcioj de ĈEA: katolika, kristana, blindula, grupo por ciferecigo (memstariĝis: handikapitoj, junularo, fervojistoj)

Komisionoj de ĈEA: pedagogia

Muzeo: muzeagrupo@esperanto.cz

Kolektado de gazetaj eltranĉaĵoj:

Dagmar Martinková, Chelčického 51, 568 02 Svitavy, martinkova.sy@seznam.cz, — sufiĉas sendi kopion, skanaĵon, ligan al la gazeta retejo

BANKO-KONTO de ĈEA:

2800 186 228/2010

Fio banka Svitavy

Komitato de ĈEA:

Prezidanto: Libuše Hýblová, Bohutín 136, 789 62 Olšany, tel. 774 928 974, libusehyblova@seznam.cz (gvidado, kunordigado kaj reprezentado de ĈEA, eksteraj rilatoj inkl. UEA, EEU)

Vicprezidanto: Jiří Tomeček, Dr. Bureše 3, 370 05 České Budějovice, tel. 602 611 584, tomecek@esperanto.cz (retejo, muzeo)

Kasisto: Vratislav Hirsch, Ruprechtov 117, 683 04 Drnovice, tel. 517 444 117, vratislav.hirs@esperanto.cz (membro-datum-bazo, kontado)

Komitatano: Leonarda Chaloupková, K Panskému poli 160, 251 01 Světlá, tel. 732 415 094, leonarda.ch@seznam.cz (laboro kun kluboj kaj sekcioj, subvencioj)

Komitatano: Andrea Švubová, Brněnská 3474-32A, 695 01 Hodonín, tel. 604 850 689, a.svubova@email.cz (konferencioj, kongresoj, kunlaboro kun ĈEJ, subvencioj)

Komitatano kaj redaktoro de Starto: Miroslav Malovec, Bosonožská 15/10, 625 00 Brno, tel. 737 562 479, 530 319 263, miroslav.malovec@esperanto.cz (historio de la movado, kulturo, lingvaj konsultoj, ciferecigado, fakaj aplikoj, pedagogio)

Ĉefdelegito de UEA por Ĉeĥio: Petr Chrdle, Anglická 878, 252 29 Dobříchovice, tel. 257 712 201, chrdle@kava-pech.cz

UEA-kotizperanto: Ĉeĥa Esperanto-Asocio. La pagojn sendu al la konto de ĈEA (vidu paĝon "Jak platit svazu"). Administras: Petr Chrdle.

Esperanto-Muzeo en Svitavy: Ottendorfer-domo, nám. Míru 81/1, 568 02 Svitavy, muzeo@esperanto.cz
www.muzeum.esperanto.cz

Facebook kaj Ipernity

www.facebook.com/Esperanto.cz/

www.ipernity.com/home/esperanto-muzeo-svitavy

www.facebook.com/groups/esperanto.muzeo.svitavy/

www.facebook.com/muzeumesperantasvitavy/

Kontrollegis: la komitato, K. Votoček, V. Türk, P. Dvořáková, P. Polnický

La sankta nokto

Karel Čapek – esperantigis Josef Vondroušek

"Mi miras pri vi," kriis sinjorino Dinah. "Se ili estus ordemaj homoj, ili irus al la urbestro kaj ne kvazaŭ almozetante! Kial ne akceptis ilin en la domon Geŝimonoj? Kial ilin akceptu *ausgerechnet* ni? Ĉu ni estas io malpli bona ol Geŝimonoj? Mi scias, la edzino de Ŝimon ne enlasus en sian domon tiajn nenihavulojn! Mi miras pri vi, homo, ke vi tiel kompromitas vin ne scias kun kiu!"

"Ne krii," grumblis la maljuna Isaĥar, "ja ili aŭdos tion!"

"Ili aŭdu tion," diris sinjorino Dinah, altigante la voĉon ankoraŭ pli. "Ne grave! Nu, estus bela ordo, se mi rajtus eĉ ne pepi pro iuj vaguloj! Ĉu vi konas ilin? Ĉu iu konas ilin? Li diras, ŝi estas mia edzino. Onidire, lia edzino! Mi scias, kiel ĝi estas praktikata ĉe tiaj vaguloj! Ĉu vi ne hontas enlasi ion similan en la domon!"

Isaĥar volis kontraŭdiri, ke li enlasis ilin nur en la stalon, sed li silentis; li ŝatis ja sian trankvilon.

"Kaj ŝi," daŭrigis sinjorino Dinah indigne, "si estas graveda, volu scii. Pro Sinjoro Kristo, ankoraŭ tio mankis al ni! Jesuo Maria, se ni fariĝus temo por homaj klaĉoj! Mi petas vin, kie vi perdis la kapon?" Sinjorino Dinah spirkaptis aeron. "Memkomprene, al iu junulino vi ne scias diri ne. Kiam ŝi vin tiel dolĉe alokulis, do vi povis ŝiriĝi pro nura komplezo. *Al mi* vi tion ne farus, Isaĥar! Nur sternu al vi, hometoj, tie en la stalo estas abundege da pajlo - Kvazaŭ en la tuta Betlehemo estus sole ni, kiuj havas stalon! Kial Geŝimonoj ne donis al ili

faskon da pajlo? Ĉar Ŝimonino ne tolerus tion de sia edzo, ĉu vi komprenas? Nur mi estas tia piedpremato, ĉar mi al ĉio silentas -"

La maljuna Isaĥar turniĝis al la muro. Eble ŝi ĉesos, li opiniis; parte ŝi pravas, sed tiom da paroloj pro unu fojo -

"Akcepti fremdajn homojn en la domon," meditis sinjorino Dinah en justa kolero. "Kiu scias, kio ili estas? Dum la tuta nokto mi nun pro timo ne fermas la okulojn! Sed vi estas indiferenta pri tio, ĉu? Por homoj vi ĉion, sed por mi nenion! Se almenaŭ unufoje vi respektus vian laborkonsumitan kaj malsanetan edzinon! Kaj matene, ankoraŭ fari ordon post ili! Se tiu homo estas ĉarpentisto, kial li ie ne laboras? Kaj kial ĝuste mi havu tiom da ĉagreno? Ĉu vi aŭdas, Isaĥar?"

Sed Isaĥar vizaĝe al la muro mienis, kvazaŭ li dormus.

"Virginjo Maria," ekĝemis sinjorino Dinah, "kian vivon mi havas! Tutan nokton mi ne povos dormi pro zorgoj - Kaj li dormas kiel ŝtupo! Ili povus forporti nian tutan domon, kaj li dormaĉas. . . Dio, kiajn malfacilaĵojn mi havas!"

Kaj estis silente, nur la maljuna Isaĥar atente artikigis la mallumon per sia ronkado.

Ĉirkaŭ la noktomezo vekis lin el la dormetado retenata virina ekĝemo. Hu, sakre, li ektimis, jen io apude en la stalo! Ĝi nur ne veku Dinah. . . Kiom da paroloj estus denove!

Kaj li kuŝis senmove, kvazaŭ li dormus.

Post momento estis aŭdebla nova ĝemo. Dio, kompatu! Dio, donu, ke Dinah ne vekiĝu, preĝis en angoro la maljuna Isaĥar, sed jen li jam sentis, ke Dinah apud li moviĝas, leviĝas kaj streĉe aŭskultas. Estos malbone, diris al si konsternite Isaĥar, sed restis bele silenta.

SinJORINO Dinah senbrue leviĝis, metis sur sin lanŝalon kaj eliris en la korton. Versimile ŝi elĵetos ilin, diris al si senpove Isaĥar. Mi ne enmiksiĝos, ŝi jam faru kion ajn ŝi volas. . .

Post ia strange longa kaj senbrua tempo revenis sinJORINO Dinah, atenteme piedpinte paŝante. Al Isaĥar en dormemo ŝajnis, ke kraketas kaj krakas ligno, sed li decidiĝis, ke li eĉ ne moviĝos. Eble estas al Dinah malvarme, li opiniis, kaj ŝi faras por si fajron.

Poste Dinah denove silente ŝteleliris. Isaĥar malfermetis la okulojn kaj vidis super flagranta fajro kaldroneton kun akvo. Por kio ja, li diris al si mire, sed tuj denove li ekdormis. Li vekiĝis nur, kiam sinJORINO Dinah per strangaj, fervoraj kaj gravaj paŝetoj kuris kun la fumanta kaldroneto en la korton.

Kaj ekmiris Isaĥar, leviĝis kaj iomete sin vestis. Mi devas rigardi, kio okazas, li diris energie al si, sed en la pordo li karambolis kun Dinah.

Mi petas vin, kial tia kurado, li volis ekparoli, sed eĉ ne al tio li venis. "Nenio por via gapado ĉi tie," abruptis lin sinJORINO Dinah kaj denove kuris en la korton kun iaj ĉifonetoj kaj tolpecoj surbrake. Sur la sojlo ŝi turniĝis. "Iru litten," ŝi ekkriis severe, "kaj. . . ne ĝenu nin ĉi tie, ĉu vi aŭdas?"

La maljuna Isaĥar elŝoviĝis en la korton. Antaŭ la stalo li vidis senhelpe altiĝi larĝoŝultran viran staturon, kaj li ekiris al ĝi. "Jes ja," li murmuris kvi-

etige. "Ŝi eligis vin, ĉu? Sciu, Jozefo, tiuj virinoj. . ." Kaj por deturni la parolon for de ilia vira senpovo, li rapidis montri: "Rigardu, stelo! Ĉu vi jam vidis iam tian stelon?"

[1930]

*Per la traduko ni rememoras la 25-an datrevenon de la forpaso de s-ro **Josef Vondroušek** (1.12.1904 – 6.12.1995), kiu esperantigis verkojn de pluraj aŭtoroj (J. Šmíd, M. Švandrlík, F.*

Kožík, K. Schulz, Z. Jirotko, V. Nezval, V. Dyk, Karolo la IV-a, B. Němcová, A. Jirásek. V. Havel), precipe de sia plej amata verkisto Karel Čapek.

ESEO ADVENTA

Ĉar eldono de nia presaĵo **STARTO** okazas ĝuste en la adventa tempo, eble la legantoj estas afablaj legi miajn vortojn koncernajn kaj ankaŭ primeditos en sia intimec-spaco tion, kion mi jene skribas.

Estas decembro; naskiĝis PROFETOJ; naskiĝis du profetoj: Jezuo Kristo kaj L.L. Zamenhof.

Kiel mi tion intuicie sentas, la Providenco mem „prizorgis“, ke la eventoj okazu en la sama tempo. . .

Estas „biblia“ etoso. Tio ankaŭ aludas la konscion, ke la Sanktaj Skriboj – do Biblio – estas la unua verko, en kiu nia Majstro provis – kaj plene pruvis – ke la Lingvo, kiun li inventis, ne nur apartenas al aliaj lingvoj, sed omaĝas la „Diodonacon“ – do la Vorton – plendigne. Se ni volas pensi pri la Majstro (ĝuste en la tago de lia naskiĝo – la 15-an de decem-

bro), do ni supozu, ke la tradukado estis por li same malfacila, „kaprompa“ kiel estas por ni tekstoj, pri kies tradukoj strebas ni. La suba teksto estu por ni kaj rememoro pri L.L. Zamenhof, kaj „lingva anguleto“. Kial senĉese ripeti la gramatikajn regulojn kaj ĝustan prononcon. B.v. legi la tekstojn laŭte, malrapide, kaptante „gramatikaĵojn“ kaj lasu efiki al vi la spiriton de nia Majstro:

*Celá země byla jednotná v řeči i v činech. Když táhli **na východ**, našli v zemi Šineáru pláň a usadili se tam. Tu si řekli vespolek: „Nuže, nadělejme cihel a důkladně je vypalme.“ Cihly měly místo kamene a **asfalt** místo **hlíny**. Nato řekli: „Nuže, vybudujme si město a věž, jejíž vrchol bude v nebi. **Tak si učiníme jméno a nebudeme rozptýleni po celé zemi.**“*

I sestoupil Hospodin, aby zhlédl město i věž, které synové lidští budovali. Hospodin totiž řekl:

„Hle, jsou jeden lid a všichni mají jednu řeč. A toto je teprve začátek jejich díla. Pak nebudou chtít ustoupit od ničeho, co si usmyslí provést. Nuže, sestoupíme a zmateme jim tam řeč, aby si navzájem nerozuměli.“ I rozehnal je Hospdin po celé zemi, takže upustili od budování města. Proto se jeho jméno nazývá „Bábel“ (to je Zmatek), že tam Hospodin zmátl řeč veškeré země a lid rozehnal po celé zemi.

(První Mojžíšova /11/1-9, Bible, ekumenický překlad, PRAHA 1985)

*Sur la tuta tero estis unu lingvo kaj unu parolmaniero. Kaj kiam ili ekiris **de la oriento**, ili trovis valon en la lando Ŝinar kaj tie ekloĝis. Kaj ili diris unu al*

*la alia: Venu, ni faru brikojn kaj brulpretigu ilin per fajro. Kaj la brikoj fariĝis por ili ŝtonoj, kaj **bitumo** fariĝis por ili **kalko**.*

*Kaj ili diris: Venu, ni konstruu al ni urbon, kaj turon, kies supro atingos la ĉielon, kaj ni akiru al ni gloron, **antaŭ ol ni disiĝos sur la supraĵo de la tuta tero.***

Kaj la Eternulo malleviĝis, por vidi la urbon kaj la turon, kiujn konstruis la homidoj. Kaj la Eternulo diris: Jen estas unu popolo, kaj unu lingvon ili ĉiuj havas; kaj jen, kion ili komencas fari, kaj ili ne estas malhelpataj en ĉio, kion ili decidis fari. Ni malleviĝu do, kaj Ni konfuzu tie ilian lingvon, por ke unu ne komprenu la parolon de alia.

Kaj la Eternulo disigis ilin de tie sur la supraĵon de la tuta tero, kaj ili ĉesis konstrui la urbon.

Tial oni donis al ĝi la nomon „Babel“, ĉar tie la Eternulo konfuzis la lingvon de la tuta tero, kaj de tie la Eternulo disigis ilin sur la supraĵon de la tuta tero.

(Genezo / 11/1-9, Biblio, La Malnova Testamento, trad. L. L. Zamenhof, eldon. KAVA-PECH 2006)

Resumo (iom hereza): Se oni obeas mian konsilon legi kaj pripensi la bibliajn temojn zorgeme, oni povas ricevi baton pro surprizo, eĉ konfuzigan. Sed se oni akceptas la paradigmon, ke Dio estas ĉioscia kaj ĉiopova, tiam ne estu miro, ke en la „sama alineo“ Li pridonacas la homaron per riĉa doto havi komunan lingvon, tuj poste la donacon deprenas... Per tio Li la homaron destinis al eterna strebado ĝin denove ricevi...?? Kompreneble, ke mia demando restos sen respondo, sen solvo: „ĝi restas ĉe Dio“, kiel diras Biblio.

Certaj malsamaĵoj igis min reskribi la koncernan kapitolon el aliaj Bibliojoj. Ne nur pro komparo de la enhavo, sed ankaŭ pro ĉarmeco de vortesprimoj. Denove mi instigas vin al atentema legado kaj privata ĝuo.

BIBLE SVATÁ – dle kralického vydání z roku 1613

Byla pak všechna země jazyku jednoho a řeči jedné. I stalo se, že když se brali **od východu**, našli pole v zemi Sinear a bydlili tam.

A řekli jeden druhému: Nuže, udělejme cihel, a vypalme je ohněm. I měli cihly místo kamení a **zemi lepkou** místo **vápna**. Nebo řekli: Nuže, vystavějme sobě město a věži, jejíž by vrch dosahal k nebi; a tak učiníme sobě jméno, **abychom nebyli rozptýleni po vsi zemi**.

Sestoupil pak Hospodin, aby viděl to město a věži, kterouž stavěli synové lidští. A řekl Hospodin: Aj, lid jeden a jazyk jeden všechněch těchto, a toť jest začátek díla jejich; nyní pak nedadí sobě v tom překaziti, což umínili dělati. Protož sestupme a změťme tam jazyk jejich, aby jeden druhého jazyka nerozuměl.

A tak rozptýlil je Hospodin po vsi zemi; i přestali stavěti města toho. Protož nazváno jest jméno jeho Babel; nebo tu zmátl Hospodin jazyk vsi země; a odtud rozptýlil je Hospodin po vsi zemi.

Překlad nového světa Svatých písem přel. z angl. vydání 1984

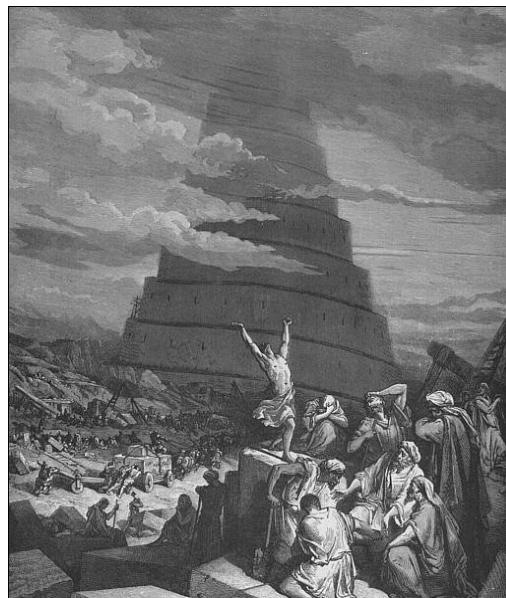
A celá země měla dále jeden jazyk a jednu slovní zásobu. A při svém cestování **na východ** konečně objevili údolní pláň v zemi Šinaru, a stalo se, že se tam usídlili. A začali říkat jeden

druhému: „Pojďme, udělejme cihly a důkladně je vypalme.“ Tak jim cihla sloužila jako kámen ale **živice** jim sloužila jako **malta**. Nyní řekli: „Pojďme, postavme město a také věž s vrcholkem v nebesích a učinme si proslulé jméno, **abychom nebyli rozptýleni po celém povrchu země**.“

A Jehova sestoupil, aby viděl město a věž, které postavili lidští synové. Potom Jehova řekl:

„Pohleďme, je to jeden lid a pro všechny je jeden jazyk. A tohle začínají dělat. Ano, není teď nic, co by zamýšleli udělat a co by bylo pro ně nedosažitelné. Pojďme, sestupme a zmaťme tam jejich jazyk, aby jeden nenaslouchal jazyku druhého.“

Proto je Jehova odtamtud rozptýlil po celém povrch země, a oni postupně zanechali stavění města. Proto se nazývalo Babel, protože tam Jehova zmátl jazyk celé země a Jehova je odtamtud rozptýlil po celém zemském povrchu.

Babelturo laŭ Gustave Doré (el Vikipedio)

AGADO DE ĈEĤAJ ESPERANTISTOJ EN 2020

Meze de septembro 2020 mi sendis retleteron al klubestroj kun invito por ĉeesto de ĉi-jara konferenco de ĈEA en Pardubice kaj kun peto pri informoj pri la kluba vivo.

Bedaŭrinde preskaŭ en la sama tempo atakis nian Esperanto-vivon dua ondo de koronaviruso kaj paralele kun tio ankaŭ atako de retpiratoj. Esperanto-retpaĝoj ĉesis funkcii.

La konferenco de ĈEA en Pardubice, diligente kaj zorgeme preparata de tieaj esperantistoj, ankaŭ ne povis okazi. La programo aspektis interese kaj bunte – oni planis krom la kunsido de anaro viziton de observatorio, trarigardon de la urbo kun vizito de la kastelo, spekton de Esperanto teatraĵo „Ludoj kun diablo“ de la studenta ensemblo DOMA el Svitavy. Ili trejnigis la aktoradon eĉ en eksterejoj, ĉar dum la kvaranteno ne eblis kunveni multnombre interne kaj la aktoroj antaŭgojis pri sia prezento, sed bedaŭrinde, nek la konferenco, nek la teatraĵo povis realiĝi.

Leonarda Chaloupková

BRNO:

La klubo akiris postlasaĵon de Mgr. Zdeněk Hršel kaj havaĵon de Ing. Jan Werner, nuntempe vivanta en seniordomo. Ambaŭ valoraĵojn la klubo ciferigas. La klubanoj tradukas al Esperanto retan programon „Prestashop“ por retaj vendejoj. La klubo sendis muzikajn materialojn al Muzika Fakto de Nacia Biblioteko en Prago kaj Muzika Muzeo en Prago kaj librojn al Memorejo de Moravia Literaturo en Rajhrad, kiu proprainiciate preparis ekspozicion pri

František Kožík kiel verkisto kaj esperantisto. Klubano kontaktis sinjorinojn Alena Kožíková, filino de František Kožík, kaj Miroslava Šudomová, laboristino de Muzeo de nacia literaturo. Unu panelo estas dediĉita al Verda Stacio kun mencio pri Ivan Blatný. La klubanoj enkomputiligis vaporturbinajn terminojn de M. Tůma, parigis 8000 ĉeĥajn kaj Esperantajn arbaristajn terminojn, preparas revizion de Ĉeĥa-Esperanta Vortaro de Kraft. La klubaj kunvenoj okazas virtuale, foje kiel diskutejoj, foje kun antaŭregistritaj prelegoj. Ĉio estas anoncanta en la retejo Eventa Servo. Ĉesis funkcii la klubejo en Starobrněnská 15, sed la nova klubejo en Křenová 57 estis fermita post tria kunveno. *M. Malovec*

PROSTĚJOV

En la jaro 2019 havis la klubo 19 anojn, de tiuj 4 ĈEA-anojn. La kunvenoj okazadis en klubejo sur la Placo de Hus. La klubanoj kunlaboras kun ĉirkaŭaj kluboj, sendas al ili informojn pri sia agado kaj ĉeestas aranĝojn de proksimaj kluboj, same kiel aliaj klubanoj venas al Prostějov. Oni preparis solenan kunvenon kaj ekspozicion okaze de 110-jariĝo de la klubo, datrevenan kunvenon kaj elekton de nova klubestraro, antaŭkristnaskan feston kaj multnombre vizititan Silvestran kunvenon. La klubo vidigas sin sur paĝoj de regiona gazetararo kaj en Starto. Reta atingebla de la klubo estas Esperanto klubo Prostějov kaj retpoŝta adreso

esperanto.klubo.prostejov@seznam.cz.

Interrete oni povas spekti ankaŭ fotojn el diversaj aranĝoj de la klubo sub titolo „galerie.cz“. *Jarek Liška*

PLZEŇ

Antaŭ la koronavirusa kvaranteno la klubanoj denove kunvenadis ĉiun paran merkredon je la 17-a horo en Klubo de malgrandaj bierfarejoj, proksime de la ĉefa trajna stacidomo. Plejparton da tempo ili dediĉas al tralegado de E-ĵurnaloj, kiujn la anoj abonas kaj kontrolas hejmajn E-taskojn. Ili ekkontaktis ĉirkaŭloĝantajn esperantistojn, kiuj ĉi-tempe ne estas aktivaj. Kelkaj, bedaŭrinde, jam forpasis, kelkaj daŭre malsanas, sed la klubanoj almenaŭ akiras de ili diversan valoran E-materialon. La klubo havas senĉesan problemon kun instalado de urba murgazeto. La bone funkcianta murgazeto en Rokycany malaperis dank' al morto de pilzena klubano, sinjorino H. Mrázová. En Klatovy paŭzas murgazeto dum malsano de la pilzena klubano, sinjorino Květa Tomanová. Oni havas informon pri bone funkcianta murgazeto en Domažlice. Iam la klubanoj aktive korespondadis kun kelkaj esperantistoj eksterlande kaj nun la korespondado pasas kun la plej fidelaj korespondamikoj pere de reto. La klubanoj ne forgesas siajn foririntajn anojn kaj metas bukedetojn sur iliajn tombojn. La nuna koronavirusa situacio ne permesas al la klubanoj pli aktivigi, nek riĉigi la kluban bildan kronikon.

Kompilis klubestro Václav Kaprál

Mladá Boleslav

La „RONDETO DE D-ro HRADIL“ havas kelkajn retajn adresojn:

1. www.mlboleslav.cz/esperanto – ĝi funkcias dulingve, sed ne senerare www.evinatelier.cz montras altprofesian popolan arton ĉeĥlingve, enhavante ankaŭ informojn pri Esperanto www.esperanto.wz.cz prezentas tradu-

kojn de Jindřiška Drahotová de libroj el la ĉeĥa en Esperanton kaj el E-o al la ĉeĥa. La Legolibroj estas elŝuteblaj.

www.bezvydavatele.cz proponas 15 bitlibrojn – t.e. tradukojn de originaj Esperanto-libroj al la ĉeĥa

2. Urba stelobservejo: post interkonsento oni povas prezenti la prelegon en Esperanto helpe de niaj klubanoj.

La 8-an de januaro 2020 la klubanoj festis en la observejo dudekan jubileon de la Rondeto.

3. Prelegoj en Domo de senioroj: la klubanoj preparis interesajn prelegojn, sed kaŭze de koronaviruso ili ne okazis.

En Klementinka, kio estas merkreda klubejo de la anoj, okazis prelegoj pri Patagonio de Mirka Ascherová (venis 15 neesperantistoj) kaj pri Max Kašparů de Jindřiška Drahotová

4. La E-seminarion en Malá Skála, organizitan de AEH, partoprenis 3 klubanoj, el ili J. Drahotová lektoris la kurson por komencantoj

5. Aperis libro „Srdce se zelenou hvězdou“, esperanta-ĉeĥa versio de La Verda Koro de Julio Baghy, tradukita de Jindřiška Drahotová. La lanĉo de la libro okazis la 7-an de septembro 2020.

6. En Klementinka daŭras la Esperanto-kurso por komencantoj, unufoje semajne, ĉi-tempe septembre en ĝardeno.

7. Libroforme aperis Legaĵoj VII. de J. Drahotová. En la gazeto „Turka stelo“ regule aperadas la tekstoj el diversaj Legolibretoj sub titolo „facila lingvo“.

Pasintjare eldonitaj Fabeloj estas senpage elŝuteblaj sur la paĝoj de Lode Van de Velde

<https://e-libera.weebly.com/bitlibroj.html>

8. La klubanoj aperigis artikolon pri agado de la E-klubo en gazeto Senior Revue.

9. La klubanoj grupe korespondas kun eksterlandanoj el Japanio kaj Tanzanio (virina grupo).

10. Klubanino Blanka Hužerová partoprenas Esperantan Sumoo-n.

*Kompilis Jindřiška Drahotová
klubestrino*

BENEŠOV

La klubanoj kunvenadas ĉiusemajne ĵaŭde en nombro ĉirkaŭ 5 anoj. Krom progresintoj estas 3 komencantoj, kiuj lernas de franca Junulkurso. Dum la kunvenoj oni tradukas mallongajn tekstojn, babilas pri E-aktualaĵoj, trairas E-korespondadon kun eksterlandaj gemikoj, ekzemple japaninoj.

Kompreneble oni festadas vivjubileojn de la klubanoj, Kristnaskon, Paskon ktp., kun donacetoj de unu al la alia.

La klubanoj partoprenadas diversajn E-aranĝojn: konferencon de ĈEA en Brno, septembro 2019; la 6-an internacian E-lernejon en Bartošovice, novembro 2019; malmultnombro vizititan, sed agrablan tritagan aranĝon de Milada Zemanová en Humpolec, novembro 2019; la „Ceremonion de teo“ en E-muzeo Svitavy, januare 2020.

En la mezo de marto finiĝis ĉio, ekregis koronaviruso. Pro manko de interhomaj kontaktoj suferis multaj. Do la klubanoj, ne povante viziti sian klubon, venis vizite al la anino, preskaŭ arestita en la seniordomo. Nia kara amikino, loĝanta en la tria etaĝo, komunikis de tiu distanco kun ni kaj kun ceteraj stratirantoj. Pli poste ni povis eĉ renkontiĝi en parko. Komence de julio la klubanoj kunvenis en ĝardeno de L. Chaloupková en ŝia vilaĝo Světice kaj ĝuis agrablan posttagmezon ĉe fajreto kaj vurstetoj, babilante pri agrablaj aferoj.

Post ferioj renoviĝis la kunvenoj, sed bedaŭrinde nur ĝis komenco de oktobro. Virusoj, kvaranteno. Feliĉe, komence de septembro unu anino ĉeestis Malfermon de TEO-eksponado kun sekva bunta programo en Muzeo de Esperanto en Svitavy kaj fine de septembro 2 klubanoj povis ĉeesti belan AEH-seminaron en Malá Skála.

*Kompilis L. Chaloupková
vicprezidantino de la klubo*

PÍSEK

La Esperanto-klubo La Ponto Písek sub gvido de P. Dvořáková organizis kune kun la Muzeo de Regiono Prácheň adventan koncerton, kiu danke al vasta reklamo diskonigis ankaŭ Esperanton. Ĝi plu kontribuis al siaj fotoalbumoj en Sablo.rajce.idnes.cz (nun kun 117 albumoj kaj 30 mil vizitantoj) kaj videokanalo ĉe [Jutubo](https://www.youtube.com/) (nun kun 96 videoj), tie i.a. per du Esperantaj kantprogramoj kaj du videoj anstataŭe al neokazinta renkontiĝo en Ústí nad Labem (pri la urbo kaj pri M. Smyčka).

Ĝi ligis artajn kontaktojn kun la muzika duopo *Ludantaj koroj*, daŭrigis esplorojn pri historio de Esperanto en la regiono pere de ciferecigita loka gazetaro kaj ekciferigis agadon de la eksa Junulara Sekcio de ĈEA. Neokazintajn klubajn aranĝojn ĝi anstataŭis per individuaj vizitoj kaj per interŝanĝo de virtualaj materialoj kun kluboj eksterlande. J. Malá plu regule kontribuadis al la programo de la Esperanta retradio.

Kompilis Pavla Dvořáková

PRAGO

La kluba programo:

23/01/2020 – rememoriga vespero pri Stanislava Chrdlová okaze de la 20-a datreveno de ŝia forpaso (*klubejo*)

06/02/2020 – lingva seminario de Margit Turková (*klubejo*)

20/02/2020 – diskuto kun Petr Kotyk el Muzeo de la Nacia Literaturo (*klubejo*)

05/03/2020 – prelego de Jindřich Košťálek pri Brazilo (*klubejo*)

11/06/2020 – unua kluba kunveno post la koronavirusa pandemio (*Ouky Douky Coffee, Prago Holešovice*)

Koronvirusa pandemio ne haltigis nin

La koronavirusa pandemio en printempo 2020 forte trafis nian landon kaj ankaŭ nian movadon. Agado de pragaj esperantistoj estas limigita. Ne povas okazi kunvenoj, nek kunaj amasaranĝoj. Ni ĉiuj fermiĝis en niaj hejmoj kaj niaj vizaĝoj kaŝiĝis malantaŭ maskoj. Tamen la esperantista vivo ne haltigis. Ni restas en kontakto kaj ni laboras kaj amuziĝas kune. Estiĝis kelkaj gravaj akiroj:

★ Oni kune preparis malgrandan vortaron de terminologio rilata al la pandemio.

★ Oni kune preparis tradukon de la rakonto *Vdova v režimu utajení* (*Vidvino en reĝimo de sekretario*) de Roman Cílek

★ Jan Šebetovský ciferigis kaj poste lokigis en YouTube kvar silentajn filmojn el la historio de pragaj kaj aliaj ĉeĥaj esperantistoj trovitaj en la klubejo de la praga klubo. <https://1url.cz/LzXYH>

La unua kunveno post la kvaranteno

La 11-an de junio 2020 okazis la unua kunveno de nia klubo post la printempa kvaranteno. Partoprenis ĝin sep „pioniroj“. Ni ĝoje revidis nin post longaj tri monatoj. Ni renkontiĝis

eksterordinare en Prago–Holešovice en unu loka kafejo (Ouky Douky Coffee en Janovského strato). Proksime de tiu loko loĝis en siaj malfruaj jaroj la muzikisto R. A. Dvorský.

Ĉe la komenco oni rememoris pri du gravaj datrevenoj: Ĝuste antaŭ cent jaroj naskiĝis la fama poeto kaj esperantisto Jiří Karen. Antaŭ kvin jaroj kaj kelkaj tagoj (la 6-an de junio 2015) mortis nia granda aktivulo Jiří Patera.

Poste oni parolis pri travivaĵoj el la tempo de la kvaranteno. Ĉiuj ŝajne pasigis ĝin pli aŭ mapli agrable en bona etoso. La vivo trankviliĝis kaj ĉiuj ripozis iomete. Oni jam antaŭĝojis rekomencan de la kutima vivo, sed – kiel ni scias – fine de somero la pandemio atakis duan fojon.

La 4-an de novembro 2020 la prezidanto Tomáš Břicháček en virtuala prelego prezentis ĉi-jarajn Bultenojn de Praga klubo.

Ili estas tri, elŝuteblaj el la retejo:

<http://bulteno.cs-retromusic.net/>

Laŭ la Bultenoj 2020

La IKUE-Katolika Sekcio de ĈEA

1. kiu estas ankaŭ la Ĉeĥa IKUE-Sekcio, havas entute 53 membrojn, el kiuj 25 estas membroj de ĈEA. La membro-nombro bedaŭrinde konstante malkreskas pro mortoj de la membroj, pro anoncitaj ĉesigoj de la membreco (precipe pro malsanoj) kaj pro nuligo de la membreco.

2. La sekcio eldonas 28-paĝan gazeton Dio Benu en eldonkvanto de 130 pecoj, kiu estas kvaronjara periodaĵo regule aperanta jam 30 jarojn. Ricevas ĝin ĉiuj membroj de la sekcio kaj pluaj simpatiantoj, eksterlandaj abonantoj, Ĉeĥa Episkopara Konferenco kaj Ĉefepiskopejo Olomouc, Ministerio de Kulturo, kaj (devige) ankaŭ ses ĉefaj bibliotekoj en ĈR.

3. La sekcia prezidanto Miloslav Šváček estas redaktoro ne nur de la sekcia revuo Dio Benu, sed (espereble provizore, dumtempe) jam la duan jaron ankaŭ redaktoro de la oficiala organo de Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista – la revuo Espero Katolika, kiu pro manko de financaj rimedoj ĉesis aperadi paperforme; ĝi aperas en elektronika formo kaj elŝutebla ĝi estas el la interretaj paĝoj de la sekcio:

www.ikue.org/cz/

4. Pro la virusa pandemia situacio okazis neniuj oficiala sekcia renkontiĝo, konferenco ktp. Sed tiuj, kiuj posedas bezonatan komputilan aparataron, havas eblon partoprenadi virtualajn renkontiĝojn kaj programojn de IKUE realigantaj pere de interreta platformo ZOOM. La aranĝojn partoprenas esperantistoj ne nur de diversaj landoj de Eŭropo, sed eĉ de la amerika kontinento kaj espereble aliĝos ankaŭ interesatoj de pluaj kontinentoj.

5. La IKUE-Katolika Sekcio de ĈEA estas oficiala eldonanto en la jaro 2020 de la libreto verkita de s-ano D-ro Max Kašparů "Dek paŝoj al ĝojo", kiun ricevis preskaŭ ĉiuj sekciaj membroj kaj pluaj legantoj de la revuo Dio Benu kaj ankaŭ 40 ĝiaj eksterlandaj legantoj.

6. Kelkaj membroj de la Sekcio engaĝiĝas (almenaŭ per sia membreco) ne nur en ĈEA, AEH, IFEF, IKUE kaj kelkaj pluaj movadaj organizoj. Precipe la sekcianoj ankaŭ aktive partoprenas organizadojn de pluaj E-aranĝoj kaj estas aktivantaj kiel funkciuloj de aliaj sekcioj kaj precipe de la E-klubo.

7. La prezidanto de la Katolika Sekcio de ĈEA s-ano Miloslav Šváček estas vicprezidanto de IKUE kaj la komitatano de la bone aktivanta E-klubo en Přerov. Aktiva membro de la sekcio s-ano Jindřich Tomíšek estas estrarano de IFEF kaj prezidanto de la Ĉeĥa Sekcio de IFEF.

8. La sekcio havas siajn interretajn paĝojn regule aktualigatajn, kie oni povas kromalie trovi ne nur eldonojn de la sekcia revuo Dio Benu ekde la jaro 2009 en formato PDF, sed la tutan ĝian arkivon (ekde la komenco de ĝia aperado en la jaro 1991) en formato HTML, Praktikan Kompendion de la Ĉeĥa IKUE-Sekcio inkluzive de ĉiuj kantoj kun muziknotoj kaj melodioj en formatoj midi kaj mp3 ktp. Ankaŭ el la sekciaj interretaj paĝoj estas elŝuteblaj multaj diverstemaj esperantlingvaj religitemaj artikoloj kaj la revuo Espero Katolika en formato PDF. La kontakto al la sekciaj interretaj paĝoj estas: www.ikue.org/cz/.

9. La jena raporto enhavas nur koncizan skizon de la ĉefaj aktivadoj de la IKUE-Katolika Sekcio de ĈEA.

Penčice, 17.9.2020

Miloslav Šváček – la sekcia prezidanto

Aktivaĵoj de E-mental' 2019/2020

Klubanoj kunvenadas regule ĉiun duan merkredon (krom kvarantenaj printempaj semajnoj, kiam kunvenoj ne okazis). Dum lastaj monatoj estas kunvenoj plejparte en parko.

Dum la jaro ni sukcesis fari almenaŭ iujn aranĝojn, sed ekzemple printempa 17-a BIERo devis esti nuligita kaj por aŭtuno ĝi prefere ne estis planita.

Bedaŭrinde marte ni devis nuligi vojaĝon de E-mental' al Wrocław, kie ni volis renkontiĝi kun lokaj esperantistoj. Same estis ankaŭ kun tradiciaj piknikoj, Kuro "por Paraple"....

Jen aranĝoj, kiujn ni sukcesis fari:

■ 26. 10. - 3. 11. 2019 - **E-mental' vojaĝis al Sicilio** - Nizza di Sicilia

Partoprenis 10 membroj. Kvankam ni klopodis, ni ne sukcesis kunveni kun siciliaj esperantistoj.

■ 29. 11. - 1. 12. 2019 - **E-mentala Kristnasko** – Prago

Tradicia kunveno kun eksterlandaj gastoj el 4 landoj - 34 personoj.

■ 7. 12. 2019 - **Antaŭkristnaska kolbasumado en Saksio** – Zittau

Tradicia antaŭkristnaska kunveno en Saksio - ĉi foje partoprenis 13 personoj el 3 landoj.

■ 12. 12. 2019 - **Zamenhoftago** – Prago

14. - 15. 12. 2019 **Granda lokŝumado en Bratislavo**

Tradicia antaŭkristnaska internacia renkontiĝo en Bratislavo. Ĉi foje partoprenis 15 personoj el 4 landoj.

■ 21. 12. 2019 - Komuna vizito de **opero Sternenhoch** - Prago. Partoprenis proksimume 15 personoj - grandparte eksterlandaj.

■ 29. 2. - 1. 3. 2020 - **Bestĝardeno** - Prago

Tradicia renkontiĝo, en praga bestĝardeno, kie ni festas adopcion de nia porketo Emička. Parto de la festo estas konkurso pri la plej bona unubuŝaĵo.

■ 26. - 28. 6. 2020 - **VIANDO 2020** – Chotýčany

Amikeca renkontiĝo, kiun ĉi jare partoprenis 16 personoj.

■ 19. 8. 2020 - **HELPU HELPI** - Prago. Tradicia aranĝo, dum kiu ni desegnas sur brikojn dum karitata aranĝo “Akce Cihla”. Malgraŭ la viruso ni ĉi jare kolektis monon por 25 brikoj.

■ 7. 5. 2020 **Naskiĝtago de E-mental’**

■ 15. 8. 2020 **PARALELA UNIVER-SO** - 12 personoj el 4 landoj (+ 2 hundoj). Amikeca renkontiĝo, dum kiu estis kolektita mono por subteni loĝantojn en Bejruto.

■ Julio 2020 - **Maskoj** - Okazis konkurso pri aspekto de la masko. Membroj poste mendis entute 50 pecojn de la masko.

Dum la verkado estis planataj:

■ 27. 9. 2020 **Ne sidu hejme** - komuna promeno en parko Hvězda

■ 23. 10. - 3. 11. 2020 - **E-mental’ vojaĝas al Kalabrio** - Tortora

■ 27. - 29. 11. **E-mentala Kristnasko**

■ Decembro - **Zamenhoftago**

LA AKADEMIA REVUO ESPERANTOLOGIO / ESPERANTO STUDIES inaŭguras novan serion

Esperantologio / Esperanto Studies estas internacia revuo pri ĉiuj fenomenoj rilataj al Esperanto. Ĝi aperigas artikolojn bazitajn sur originalaj studoj pri lingvosciencaj, historiaj, literatursciencaj, psikologiaj, sociologiaj kaj politikaj aspektoj de Esperanto – kaj ankaŭ recenzojn pri libroj. Ĝi publikigas materialon en Esperanto aŭ en angla lingvo, sed estas principe malferma al materialo ankaŭ en aliaj lingvoj.

Ĝi estis fondita en 1949 de Paul Neergaard (Danlando) sub la nomo *Esperantologio*, kaj aperis neregule ĝis 1961. En 1999 ĝi estis revivigita kiel *Esperantologio / Esperanto Studies* fare de Christer Kiselman (Svedio), sub kies redakto aperis ĝis 2018 entute ok kajeroj. En 2019 ĝia eldonanto fariĝis la Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj Lingvaj Problemoj (CED).

Sub la aŭspicio de CED, la numero 9 (1) de *Esperantologio / Esperanto Studies* ĵus aperis, kaj jam estas mendebla ĉe la eldonejo Mondial kaj ĉe la [Libroservo de UEA](#). Redaktita de Humphrey Tonkin kaj Orlando Raola, ĝi enhavas ĉefe referaĵojn prezentitajn en antaŭaj Esperantologiaj Konferencoj. La plena teksto de tiu ĉi numero estos baldaŭ disponebla ankaŭ en la retejo de ESF.

La sekvaj numeroj estos redaktataj de Humphrey Tonkin kaj Guilherme Fians, en konsultaj rilatoj kun teamo de elstaraj esperantologoj. La sekvaj numeroj konsistos el ĝis nun nepublikigitaj referaĵoj el Esperantologiaj Konferencoj, krom nova materialo kontribuata de esperan-

tologoj – pri kio la redaktoroj aparte bonvenigas manuskriptojn sendatajn de **junaj** esperantologoj. *Esperantologio / Esperanto Studies* celas iĝi loko, kie esploristoj havu okazon prezenti siajn verkojn kaj ricevi konsilojn kaj sugestojn de nia rondo, en amikeca etoso, dum ni ankaŭ plimultigas fakajn materialojn kaj sciojn pri Esperantologio.

Manuskriptojn kaj demandojn oni sendu al unu el la du redaktoroj:

Humphrey Tonkin

tonkin@hartford.edu

aŭ Guilherme Fians

guilhermefians@gmail.com.

Gazetaraj Komunikoj de UEA, n-ro 917

Manlibro pri instruado

Kun fiero ni informas vin, ke ILEI kaj partneroj finpretigis la delonge deziratan verkon: *Manlibro pri instruado de Esperanto*, pri kies kompilado kaj redaktado okupiĝis Katalin Kovats dum tiu ĉi tuta jaro. Ĝi estos baza fakliteraturo kaj nemalhavebla helpo por ĉiu, kiu instruas Esperanton aŭ gvidas kursojn, klubojn de esperantistoj. La libron eldonas ILEI, Edukado.net kaj E@I kune. Prezo:

16 eŭroj ĉe mendoj@ikso.net.

Laŭ Eko 2020-51

Ligno-gravuraĵo de la urbo St. Gallen, Svislando, en la 8/9-a jc.

um), kiun fondis kaj pri kies unikeco meritis irlandaj monaĥoj–misiistoj. Prave estas irlandanoj fieraj, ke tie estas de tiama tempo deponita t.n. „Irlanda evangelio“, kiu estis de la supre menciita Bangor (aŭ Nedrum)-klostro transprenita en St.Gallen. Tiuj ĉi historiaj informoj estas la kadro, en kiu troviĝas celo de nia plua rakonto...

Inter la amaso da *scriptorium*-dokumentoj, antikvaj skribaĵoj, estas ankaŭ t.n. **PRISCIANI GRAMATIKA**, trovita de irlandaj monaĥoj eble en la 8-a/9-a jrc. (Ili ja daŭrigis kaj daŭrigas sian pilgrimadon cele de studado senĉese, ĝis nuna tempo), kiun ili opiniis „Projekto, kiu enhavas la destinon elkrei por bezonoj de la Sankta Romia Regno **Universalan lingvon, kiu venku la longajn gentajn konfliktojn de la Malserenaj epokoj.**“

(Rimarko de M.T. : Tiu informo min tre surprizis, mi pensis, ke ĝi estas nur literatura licenco de Richard Karney, la aŭtoro de la romano „Falo de Samo“.)

Do, mi serĉis en la interreta arkivo de la *scriptorium* en St.Gallen, kaj inter la miloj mi vere trovis la dokumenton: *Prisciani Gramatika*; la aŭtoro: greka lingvisto Priscian de Caesarea; en Konstantinopolo, cca en la 500 j., sub la titolo:

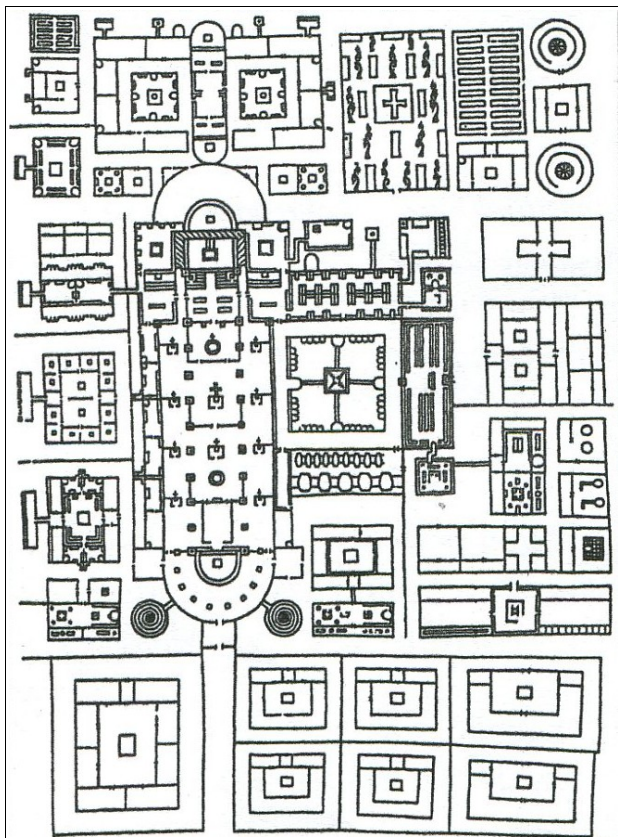
„*Institutio de arte Grammatica*“.

Kompreneble, ke la monaĥojn tiu malkovro ekscitis pli forte ol min: ja ili estis tiuj, kiuj demandis: *kiun ilon por interkompreniĝo donacis Dio al la homaro, kiam Li kreis la Mondon*. Ili transprenis la komentitan tekston de la Gramatiko, kiun ili esploris en klostroj irlandaj, reen en St.Gallen kaj dum jarcentoj ili strebis trovi respondon. La ĉefa ideo de la komentario estas jena: ili, la anoj de la klostra movado Célé Dé (Sklavoj de Dio) estas konvinkitaj, **ke la nuntempaj lingvoj estas nur malnoblaj derivaĵoj de iama origina „Perfekta lingvo“, per kiu parolis Jahveo (kompr. „kun homoj“), kiu daŭris ĝis la konstruo de Babilon-turo, kiam displitiĝis je 72 diversaj lingvoj.**

Nun alvenas alia „legendo“ – la punkto klarigi, kiel kaj kial „enmiksiĝis“ en la aferon „serĉado de universala lingvo“ ĝuste irlandaj monaĥoj tiom avido. Ni ekspliku, ke la Jahvea menciita (serĉata) lingvo en la antikva **kelta (gaelic)** (kaj la irlandanoj estas keltoj) nomiĝis GAIRTHIGERN = Gair + tigern = Voĉo de Dio. La afabla legendo diras, ke „iu viro – Fenius Farsaid’ – elkreis sur la babilona turo la lingvon, kiun li nomis „**goidelc**“ = **gaelic**, kiu estis komponita el la plej perfektaj elementoj de tiamaj 72

72 lingvoj. La nomon la lingvo ricevis laŭ la frato de la inventisto – kiu nomiĝis *Goidel Mac Aingin* (en la antikva kelta lingvo: Gael Glas - „klare verda Gallo“ – la koloro de verda-blua akvo estas simbola en la historio de la lando), kaj kiu eklernis la lingvon kiel la unua homo.

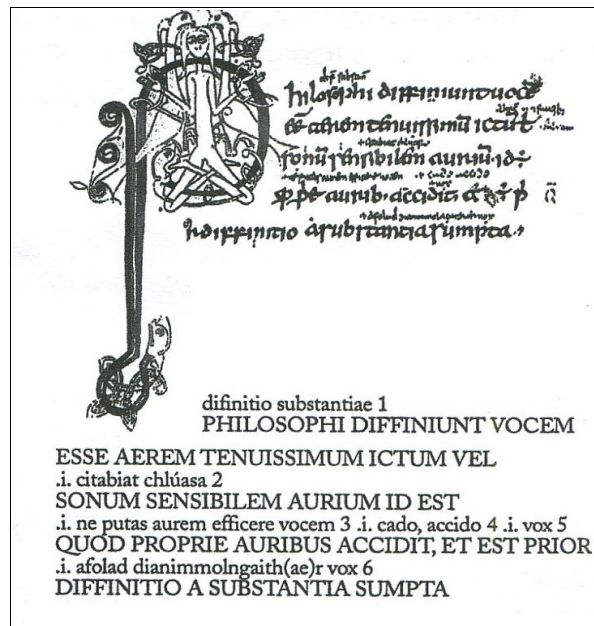

Komplekso de la klostro St. Gallo (ĉ. j. 820)

Resumo: La serĉado de la perfekta lingvo estis post la tempo de Columbanus kaj Gallus en evoluo. Irlandaj monaĥoj alvenadis en Eŭropon por savi la kontinenton kontraŭ neniigaj konsekvencoj de „Malserenaj epokoj“ – kaj tion sur la bazo de **unuiĝinta gramatiko**. La plene kosmopolita latino kun la hebrea kaj la greka povis esti la lingvoj de la Sankta Triunuo por helpi serĉadon de la universala Dia Vorto (Lingvo).

Klarigo: Eble oni ne devas ekspliki, kio

destinis la temon de jena artikolo, kio estas al ni komuna. Sed ne nur la Universala Lingvo... kun la gastigonta lando ni estas ligitaj reale eĉ pli, ol legende – ni ja ankaŭ estas keltoj... Eĉ la nomon „Bohemoj“ ni alprenis el la norda patrolando. Historiaj faktoj estas neeviteblaj, sed kiom da kaj kiel profundaj la radikoj estas, ebligis al ni malkovri nur aviatiko – nur aviadiloj „ekvidis“ multajn lokojn, kiujn postrestis keltoj en niaj landoj. (En la koncerna enciklopedio oni skribas pri 1800, sed eble tio ŝanĝiĝis). Kvankam tiom da postrestaĵoj – tamen preskaŭ nevideblaj... Ĉu io tamen estas videbla? Jes! Por ĉiuj praganoj (kaj ne nur) estas bone konata la edificio „U HYBERNŪ“. La nomo signifas, ke ĝi estis posedaĵo de „hibernianoj“ (latine irlandanoj). En la jaroj 1652-1659 tie konstruis sian monaĥejon irlandaj monaĥoj, kiuj fuĝis el sia patrujo antaŭ persekutado pro sia „kelto-kristanisma“ religio kaj en niaj katolikaj landoj ili trovis la rifuĝejon.

Prisciana Gramatica

Margit Turková, decembro 2020

Ludovít Štúr

(28.10.1815 Uhrovec-12.1.1856 Modra)

Niaj prapatroj havis malfacilan vivon. Hodiaŭ, ni plukas fruktojn de iliaj penoj kaj laboro. Ne forgesu ilin, ne forgesu kie estas niaj radikoj. Unu el la plej gravaj personuloj de slovaka historio estas L. Štúr. Li estis ĉiuflanke talenta kaj konata kiel filologo, historiisto, verkisto, poeto, redaktoro, filozofo kaj politikisto. Li aktive laboris en la Ĉeĥa-Slovaka Asocio kaj prelegis ĉe Katedro de ĉeĥo-slovaka lingvo kaj literaturo en Bratislavo. Liaj kleriga kaj kultur-politika aktivecoj rezultigis la kodifikon de la literatura lingvo surbaze de mez-slovaka dialekto. Liaj verkoj *La slovaka lingvo kaj bezono skribi en tiu ĉi lingvo* kaj *Instruo pri la slovaka lingvo* estas la bazo de nuntempa slovaka lingvo. En politika kampo, li sukcesis eldoni revuon Slovaka nacia gazeto, kun literatura aldono La aglo de Tatro kaj kune kun amikoj fondis klerigan societeton Tatrín (1845) en L. Mikuláš. Šturanoj renkontiĝadis en pastra domo de M. M. Hodža kaj kelkfoje ili grimpis sur Kriváň, Baranec kaj Poludnica. Štúr dediĉis al Liptov la poemon Neforgesuminoj.

En la jaro 1847 Štúr parlamentaniĝis en hungara parlamento. Lian unuan paroladon en parlamento tradukis Esperanten E. V. Tvarožek por Slovaka antologio (1977). Grupo de Štúr partoprenis en 1848 jaron de revolucia ribelo. La 11-a de majo 1848 ili deklaris La postulojn de la slovaka nacio, per kiuj estis proklamita memstara slovaka nacio. Je Štúr, Hurban kaj Hodža oni eldonis arestordonon. Ili fuĝis en Pragon, kie ili partoprenis la Slavan kongreson. Poste

ili organizis volontulojn, celante atingi memstarecon de Slovakio. Post la sufoko de la revolucio, Štúr revenis al parencoj en Uhrovec, kie li vivis sub polica kontrolo. En 1851 li finis verkon *La Slavoj kaj la estonta mondo*, li kritikis okcidentan civilizon kaj skizis sian imagon de ideala slava ŝtato. Li travivis gravan familian tragedion, dum tri jaroj mortis liaj patro, patrino, frato kaj amatino. Ludovít translokiĝis al Modra, por ke li helpu al frata familio. Dum ĉasado li grave vundiĝis kaj post kelkaj semajnoj mortis.

Memoro

Slovakaj montaroj
misteraj kaj alvokantaj
li karesis vin per vido ĉarmanta
Vi verdaj montaroj
timinde belegaj
vi prisemas al kor' pensojn lumegajn
Songis en arbaroj junulo
en manoj poemon
Slava filino
tie li serĉis konsilojn
Pasis jaroj
malsimplaj kaj belaj
de pasinteco revenas vortoj avertaj
Homo sen konscienco
estas vana animo
ĝis sklaveco demaskos
historian veron

M. Pilková

Svitavy - Samarkando

La esperantista klubo en Svitavy jam tradicie partoprenis signifajn Internaciajn Letertagojn 2020, kiujn proklamis esperantistoj el la antikva Samarkando okaze de la 18-a de oktobro – fondodato de tiu historia urbo.

El 20 landoj de tri kontinentoj venis al amikoj en Uzbekio sume 39 gratuloj. Kontribuis korespondantoj el Pollando, Francio, Rusio, Turkio, Usono, Germanio, Italio, Granda Britio, Japanio, Serbio, Suda Koreio, Hispanio, Hungario, Finnlando, Nederlando, Ukrainio, Kanado, Malto, Pakistano, kaj Ĉeĥio. Inter la korespondantoj tradicie ne mankis nia amikino el Francio - Libuše Gabalda. El Svitavy estis sendita gratulo en la nomo de la klubo kaj ankaŭ persona gratulo de Jan Richter, kiu en 1986 vizitis la urbon kaj ĝian ĉirkaŭaĵon. Ambaŭ leteroj estas prilaboritaj kaj eksponitaj sur murgazeto de la aranĝo. La tekstoj estis publikigitaj en loka gazetaro, en Informilo de Samarkand n-ro 72, plie en la gazeto Lady Weekly n-ro 37 kaj estos presitaj en la venonta eldono de „Konciza Enciklopedio de eksterlanda Samarkanda: Kulturo unuiganta la mondon“.

Libuše Dvořáková

Memorialo Lucija Borčić

Lucija Borčić (26.7.1921-14.11.2015) estis la plej fruktodona kroata E-tradukistino. Ŝiaj plej gravaj tradukoj estas: **Elprovado de l' amo** (Ante Šimunić), **La loĝkulturo** (Stjepan Planić), **Reĝo de l' leonoj** (Mile Prpa), **Amo estas taso da kokidsupo** (Yüksel Söymelez), **Barkoj el akvo** (elektitaj kroataj noveloj) kaj multaj aliaj. Ankaŭ **Granda Vortaro Esperanta-Kroata** estas ŝia verko. Honore al ŝia riĉa kaj valorega agado, kiun ŝi plenumis dum pli ol 70 jaroj, KEU decidis post ŝia morto okazigi "Memorialon", ĉiam meze de novembro okaze de ŝia mortotago. Ĉi-jare la 5-a okazis nur virtuale. Dum la 5 jaroj aperis tie multaj valoraj prelegoj pri traduk-arto kaj lingvistiko de diversnaciaj prelegantoj. Ni atentu ne preterlasi la 6-an memorialon en 2021.

Akademio de Esperanto

La Akademio aprobis du novaĵojn:

■ Starigo de nova literatura premio “**Laŭro de la Akademio**” aljuĝota al libroj “arte signifaj, lingve perfektaj kaj evidente kontribuantaj al evoluigo de esperantlingva kulturo”. La regularo estas konsultebla en la retejo de AdE:

www.akademio-de-esperanto.org/lauro.

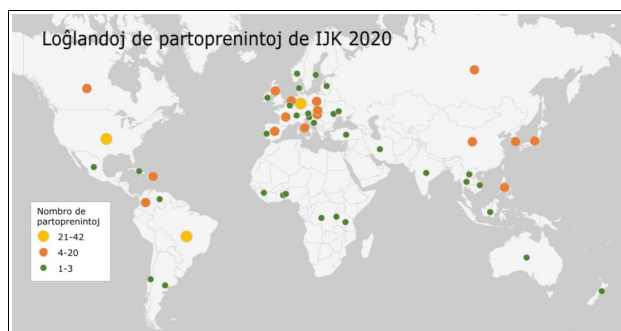
■ Nova “**komisiono pri Komunikado**”. Al siaj jam ekzistantaj sep sekcioj kaj kvar komisionoj, la Akademio aldonis komisionon celantan “prilabori ĉiujn teĥnikajn solvojn por komuniki al la publiko la rezultojn de nia agado. Tio evidente inkluzivos la retejon, sed ne nur”.

Laŭ Oficialaj Informoj de AdE

Online kongres mládeže překonal všechna očekávání

Antonia Montaro – překlad Václav Zouzalík

Pandemie nemoci COVID-19 si vynutila přesunout nebo zrušit mnoho akcí. To zahrnuje i Mezinárodní kongres esperantské mládeže (*Internacia Junulara Kongreso – IJK*), největší mládežnické esperantské setkání, které se zcela přesunulo na Internet. Své zkušenosti s kongresem popsala pro esperantský server *Libera Folio* (Svobodný list) spoluorganizátorka Antonia Montaro.

Loĝlandoj de partoprenintoj de IJK 2020

Koncem dubna bylo rozhodnuto – Mezinárodní kongres se bude muset uskutečnit na Internetu. Ale co to bude znamenat? To jsme nevěděli ani my organizátoři, ani účastníci. A opravdu, ještě den před kongresem nebylo úplně jasné, jaký bude. Teď, po kongresu, můžu konstatovat, že byl milníkem v mnoha směrech.

Pokud jste se účastnili běžných hodinových skajpů a představovali si, že Mezinárodní kongres bude podobný, podcenili jste ho. Kongres měl elementy mládežnického setkání, které jsou pro mě klasikou: koncerty, poznávací večer, mezinárodní večer, program pro nováčky, čajovnu, kvíz, hraní *Vlkodlaků* (hry podobné hře *Městečko Palermo* –

pozn. překl.), přednášky o jazycích, vyprávění o dlouhých cyklistických cestách, diskuzní kroužky o feminismu a to nejdůležitější: super atmosféru.

Povídání bylo uvolněné a přátelské, jakoby se už účastníci navzájem dlouho znali. Tento Mezinárodní kongres, stejně jako každý jiný, byl zajímavou zkušeností. Díky programu a platformě, na které se tento program uskutečnil, se vytvořil pocit sounáležitosti. 80 programových bodů nám dalo témata k povídání a inspirovalo k vnitřním vtipům. Právě výborná atmosféra překvapila jak účastníky, tak organizátory.

Online Mezinárodní kongres nebyl jen překvapivě dobrou imitací fyzického setkání. V mnoha ohledech jasně vyhrává nad svými předchůdci. Nejdůležitější je, že umožnil účast lidí z více zemí. Troufám si tvrdit, že se svými 316 účastnicemi a účastníky z 52 zemí, online Mezinárodní kongres byl tím nejmezinárodnějším za celou dobu své existence.

Poprvé v 76 leté historii Mezinárodních kongresů se ho účastnili Filipínci, a to hned třináct! A to byl jen jeden příklad. Do programu přispěli i lidé z Nového Zélandu, Indie, Číny, Beninu, Toga, Burundi, Německa, Velké Británie, USA a Brazílie, pro představu.

Účastníci Kongresu nepotřebovali znát statistiku pro to, aby si všimli, že se účastní zástupci ze všech částí světa. To bylo vidět už během poznávacího programu, kdy všichni kreslili svá místa na mapu na společné virtuální tabuli.

Ve zbytku kongresu, ti, kteří by nemohli přijet na fyzický kongres, alespoň ne v Evropě, byli ti, kteří byli nejvíce aktivní. Posílali videa. Profesionálně předváděli své příspěvky. Neúnavně a se spoustou nadšení si povídali v čajovně. Jsem tak vděčná, že jsem měla šanci potkat tyto lidi a doufám, že je ještě uvidím v Esperantsku!

Bylo mnoho možností, jak interagovat s online platformou, a účastníci spolu experimentovali s prostorem a funkcemi, který jim byl dán k dispozici. Virtuální místnosti byly podobné jako během fyzického setkání. Každý si mohl vybrat, jestli mluvit jen hlasem, nebo zapnout i svou kameru. Jedna místnost byla pojmenována “Chodba” pro spontánní povídání. Některé místnosti se objevovaly v určitý čas pro vážnější diskusi nad konkrétním tématem. Existovala i tzv. třída, kde se mohli účastníci rozdělit do menších místností pro řešení určitého úkolu. Nová byla účast prostřednictvím psaní. To bylo praktické, pokud jste nechtěli vzbudit spolubydlící, pokud jste byli v hlučném místě, nebo když jsme měli slabé připojení.

Podle naší ankety, třetina účastníků komunikovala během celého kongresu jen písemně. Viděla jsem, že spousta lidí si užívala oddělený chat pod přednáškami a koncerty. Tam se mohli pozdravit, vtípkovat a klevetit bez obtěžování přednášejících nebo hudebníků. Zvlášť byla i funkce pro písemné pokládání otázek, a bylo možné hlasovat pro už položené otázky. Zřídka jsem viděla tolik zapojení se během přednášek na jiných kongresech – a to bylo pochopitelné! V tomto formátu se více lidí odvážilo ptát, než když musí nahlas říct svou otázku místnosti plné očí,

namířených na tázajícího se.

Další výhodou bylo, že online Kongres mládeže nás přiměl objevit nové způsoby zábavy diváků. Během koncertů se uskutečnil rozhovor mezi písněmi, což umožnilo interakci mezi umělci a publikem jinou než obvyklý potlesk, který není při online vysílání slyšet. Kvízy měly živé moderátory, kteří s účastníky sdíleli zajímavá fakta. Celý kongres vhodně zakončila oslava – Mondovize, verze mezinárodního večera s vyhlášenou porotou, která krásně komentovala tance, zpěv a hraní, a na konci diváci hlasovali pro svůj nejoblíbenější příspěvek.

Patřím mezi ty lidi, kteří nelitují, ale oceňují vynucený přesun našich letošních kongresů na Internet. Byl důležitou lekcí pro naše hnutí. Mezinárodní kongres esperantské mládeže ukázal potenciál online setkání: úplně novou úroveň. Vyzývám vás k najití dalších příkladů jeho velikosti a mezinárodnosti, mimo Esperantsko.

Co bude dál? Víím, že je vícero lidí, kteří jsou nadšení z pořádání víkendových online setkání a podle naší ankety 4 z 5 účastníků by se pravděpodobně opět kongresu zúčastnili. Pevně věřím, že jsme neviděli konec velkých online mládežnických setkání!

Antonia Montaro, překlad Václav Zouzalík
Creative Commons Uved'te původ 4.0
Mezinárodní <https://lurl.cz/Yz02B>

Slava Luzacio kaj luzacoj

Luzacio (supraluzacie Łužica, malsupraluzacie Łużyca, ĉeĥe Lužice, slovake Lužica, pole Łużyce, ruse: Lužica, germane Lausitz, latine Lusatia) estas historia teritorio en Germanio. Tamen vivas ĉi tie slava etno – luzacoj. Iam ili estis en sia teritorio majoritato, nuntempe sub premo de ŝanĝoj ili estas tre germanigitaj. Tiuj ĉi slavoj estas ankaŭ nomataj soraboj. Bedaŭrinde, en Germanio Luzacio ne restis kiel unu regiono, sed estas dividita en regionojn du, krom tio ĉiu parto apartenas en alian germanan federacian respublikon: en Saksion kaj Brandenburgion. Luzacio situas laŭ la rivero Spree (Spréva), sude la Supra Luzacio de orienta Görlitz (Zhořelec), proksime de Ĉeĥio, ĝis okcidenta Bautzen (Budyšín), kaj norde la Malsupra Luzacio kun centro Cottbus (Chotěbuz).

Estas dokumentita fakto, ke slavoj en tiu ĉi lando vivis certe jam de la 6-a jarcento alveninte el sudo kaj sud-oriento de Eŭropo. La unuaj opidumoj kaj luzaciaj nacioj estis ĉi tie en la 9-a jarcento. En la jaroj 883 – 897 ili apartenis al Granda Moravio (estonta Ĉeĥio kaj parto de Slovakio, Pollando, Aŭstrio kaj norda Hungario), tuj poste ili falis sub administradon de etendiĝanta Franka Imperio kaj poste Orienta Franka Imperio. La nomo Luzacio (Losicin, Lonsicin) devenas verŝajne de "lugy" (marĉa arbaro) kaj estas menciita jam en la jaro 932.

Dum jarcentoj Luzacio estis objekto de potenc-interesoj kaj militoj inter Germanio, Pollando kaj Ĉeĥio, kiuj ĝin alterne akiradis kaj perdadis.

Post la nazia tria imperio de Hitler, Luzacio troviĝis en tiu parto de Germanio, kiu estis sub Sovetia komunisma influo. Luzacoj krom tio ne havas propran federacian landon nek regionon enkadre de Germanio. Projekto de Hejmlando (Domowiny) – organizo de luzacoj batalantaj por rajtoj je propra lando, federacia lando aŭ almenaŭ unu regiono de Luzacio en Germanio ne estis realigita. En 1989 komunisma monopolo falis, en 1990 unuiĝis okcidenta kaj orienta partoj en unu Germanion kun federaciaj landoj, sed petoj de luzacoj ne estis en ĥaoso denove aŭskultataj.

Luzacia iniciato por unu nedividita Luzacio estas ĉiam en la referendumoj de germanoj nuligita. Luzacia nacio volis ĉiam kunlabori kun pluaj slavaj nacioj. Hodiaŭ estas ĝia ekzisto bedaŭrinde garantiita nur per polaj-germanaj kontraktoj, sed la kontrakto germana-pola-ĉeĥa-slovaka pri Luzacio neniam estiĝis. Malgraŭ tio la Habsburga-Lorena dinastio havas senĉese la titolon Markgrafo Luzacia.

Germanaj leĝoj postulas de komunumoj, kiuj volas unu regionon, kontinuajn kulturon, lingvon kaj tradicion daŭrantajn ĝis nuna tempo. Tio ja ne estus problemo, sed Luzacio estas sub du federaciaj landoj, tial federacia lando Luzacio en Germanio ne ekzistas. Oni supozas, ke en Germanio vivas nun pli multe da turkoj kaj araboj ol luzacoj.

www.luzice.cz

www.domowina.sorben.com/index.htm

Martin Dokoupil

Lanĉo de nova libro

La 7-an de oktobro 2020 okazis en klubejo Klementinka en Mladá Boleslav, Václava Klementa 601 lanĉo de la traduko de libro La Verda Koro de Julio Baghy al ĉeĥa lingvo fare de Jindřiška Drahotová.

Oni prelegis pri situacio en la orienta Sovetunio antaŭ cent jaroj, kiam en proksimo kaj en la urbo Vladivostok amasiĝis diversaj armeoj, militkaptitoj kaj legioj.

La anoj de nia klubo dum la tuta jaro legis la libron en esperanta origina formo komune unufoje semajne. Merite pro tio ili ricevis diplomon. Por nova jaro ni planas legi la libron "Tra la mondo per biciklo kaj Esperanto". La heroo kaj aŭtoro de la libro vizitis la saman lokon post 10 jaroj.

Surprize venis eĉ neesperantistoj.

Jindřiška Drahotová
Blanka Hužerová

LEGAĴOJ - VII. a VIII. s pestrou paletou článků vážných i nevážných.

SRDCE SE ZELENOU HVĚZDOU - překlad VERDA KORO od Julio Baghy do češtiny s přímou řečí v esperantu (s překladem do češtiny v závorce).

VYPRÁVĚNKY 1 - POHÁDKY MLADÝCH ESPERANTISTŮ a VYPRÁVĚNKY 2 - SVĚT VYPRÁVÍ upravené zrcadlově česky/esperantem.

Knížky pošleme po 50 Kč

Pohádky je možno bezplatně číst pouze v esperantu na stránkách:

<https://e-libera.weebly.com/...tml>

Články "tzv. facila legado" ze starých LEGOLIBRETOJ jsou pravidelně publikovány v internetovém časopise TURKA STELO, vždy jako poslední článek.

Překlady z původní esperantské literatury do češtiny (15 titulů) můžete získat na www.bezvydavatele.cz

Zadejte jméno Drahotová

drahotovaesperanto@seznam.cz

Novaĵoj en la eldonejo KAVA-PECH

Jen pliaj novaĵoj de mia eldonejo KAVA-PECH, kiuj aperis post la raporto de Starto 2020/1, aŭ estas prespretaj kaj aperos plej malfrue en januaro 2021.

700 limerikoj de Hannes Larsson (KAVA-PECH aperigis ankaŭ lian verkon *Cross Country Skiing around the World*). Larsson estas ne nur fervora skikuranto, sed ankaŭ perfekta poeto. Tion li montras ankaŭ en ĉi tiu

verko, kiun li kreis plejparte dum la koronavirusa izoligo. En la formo de limerikoj (kvinversaj poemetoj kun karakteriza ritmo, tradicie humuraj) li tuŝas nuntempajn problemojn: pandemion, malsanulejojn, drinkadon, poluadon, tutmondan varmiĝon, sed ankaŭ historiajn eventojn, artojn, muzikon, sporton, sciencan, fine ĉiam kun surprizo, ofte eĉ absurdaĵo. La verkon akompanas 41 ĉarmaj ilustraĵoj de Pavel Rak.

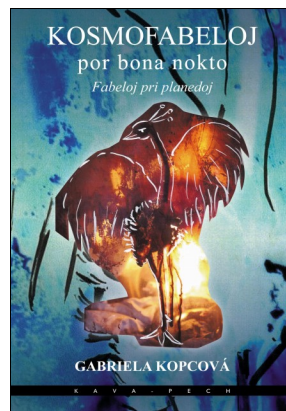
La libro **Ne kredu ĉion kion vi pensas** kun la subtitolo **Instrukcio por sana kaj feliĉa cerbo** de la aŭtoroj Valerija Sipos kaj Ulrich Schweiger tradukis el la germana originalo Alois Eder. La

cerbo, la plej granda mirindaĵo, kiun la homa korpo povas prezenti, estas ekstreme utila. Tamen se vi naivkrede

uzas ĝin, ekestas danĝeroj kaj riskoj. La informriĉa faklibro kun multaj kazokzemploj priskribas en distra stilo, kiel per ĝusta kompreno de la montritaj riskoj kaj kromefikoj de la cerbo oni povas efike apogi sian psikan sanon.

La ĉarmajn porinfanajn rakontojn

Kosmofabeloj por bona nokto kun la subtitolo **Fabeloj pri planedoj** de Gabriela Kopcová el la ĉeĥa originalo *Večerníčky na dobrou noc* esperantigis Miroslav Malovec. Tiuj ĉarmaj kaj aventuroriĉaj rakontoj pri

fabelaj planedoj kaj iliaj enloĝantoj estas abunde ilustrita de la aŭtorino mem.

Ĉiuj ĉi libroj estas solide binditaj.

Komence de la jaro 2021 aperos jenaj, jam preskaŭ prespretaj libroj:

Kvarlingva verko de Pavel Rak **Kreslený humor 2 / Desegnita humuro 2 / Cartoon Humour 2 / Humor mit dem Zeichenstift 2**.

Základ esperanta (Fundamento) de L. L. Zamehof en traduko de Petr Chrdle, kiu kompletigis la originalan tekston per komentarioj kaj tri aldonaĵoj.

Aktoj de Internacia Scienca Akademio, volumo 2 kaj **Matematiko translimen, volumo 8**; ambaŭ almanaĥoj estas redaktitaj de Christer Kiselman.

Nun ĉeĥe, ankaŭ por la komencantoj: Ve druhém vydání vyjde také aktualizovaný **Ĉesko-esperantský slovník** Karla KRAFTA. Z nedostatku finančních prostředků jsme se dohodli s vedoucím aktualizací Miroslavem Malovcem a členy jeho kolektivu (Jaroslava Malá, Jindřich Košťálek, Zdeněk Pluhař a Karel Votoček), že vyjde jako elektronická kniha ve formátu PDF, a to s ISBN KAVA-PECH, aby byla obsažena v katalogích, avšak volně přístupná na internetu.

Priskribojn de ĉi tiuj libroj vi trovos en la unua kajero de Starto 2021.

Pli da informoj pri la libroj de la eldonejo KAVA-PECH vi trovos ĉe <https://kava-pech.cz>

Petr Chrdle
chrdle@kava-pech.cz

Grava evento de KAVA-PECH en marto 2021

Mi skribos ĉi tiun anoncon ĉeĥe por ke ankaŭ komencantoj komprenu.

Dne 11. 3. 2021, pokud to další vlna pandemie nepokazí (jinými slovy: pokud dostatek lidí využije možnosti bezplatné ochrany a dá se očkovat; já už jsem objednan, jakmile to bude možné), bude se konat v sídle Jednoty tlumočnicků a překladatelů, na Senovážném náměstí v Praze čp. 23, **hromadný křest a autogramiáda** knih vydaných nakladatelstvím KAVA-PECH v roce 2020 (a 2021 do té doby).

Začátek programu bude v 16:00 hodin, ale výstava knih nakladatelství s možností jejich zakoupení s příležitostní

slevou bude otevřena již od 15:15.

Jedná se o knihy jak v češtině, tak i v esperantu. Proto prosím přátele literatury, aby si 11. března už vyznačili do svých diářů a těším se na setkání s vámi.

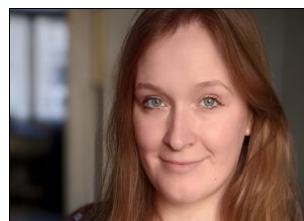
Petr Chrdle
chrdle@kava-pech.cz

Asocia masko

Ne nur E-mental, sed ankaŭ ĈEA kreis esperanto-maskon:

Forumo Junulara Eŭropa

Prezidantino de nia junularo **Paulína Jalakšová** estis elektita kiel reprezentanto de TEJO ĉe internacia junu-

lara organizo **European Youth Forum**, en kiu membras junularaj organizoj de Eŭropo por partoprenigi junajn homojn en la socia-politika vivo de Eŭropo.

Ni gratulas.

Jarmila Rýznarová (1929-2020)

La 5-an de decembro 2020 forpasis honora membrino de ĈEA, Jarmila Rýznarová el Pardubice.

Ŝi naskiĝis la 13-an de decembro 1929 kiel Jarmila Urbanová. Du jarojn ŝi studis en komerca lernejo en Pardubice, poste ŝi trairis plurajn pedagogiajn kursojn kaj submetiĝis al ekzameno pri tajpado kaj stenografio. Laboron de oficistino ŝi trovis en pluraj entreprenoj: elektrejo, Stavoprojekt, Kovofiniš en Ledec nad Sázavou, Kniha, presejo. Ŝi havis sinsekve tri edzojn: Miroslav Rybáček (patro de Mirka kaj Lenka), Linhart Rýznar kaj Josef Vaněček.

Esperanton ŝi lernis en 1953, ĉar ŝi volis helpe de UEA-delegito trovi sian onklon en Bombajo. Kaj ŝi restis al la internacia lingvo fidela dum sia tuta vivo, gvidante kursojn por plenkreskuloj kaj infanoj, organizante Esperanto-tagojn kaj buskaravojn al eksterlando, eldonante publikaĵojn kaj informilojn.

Multe da energio ŝi dediĉis al la verkaro de Stanislav Schulhof kaj lia heredaĵo, ne nur esperantlingva, sed ankaŭ ĉeĥlingva. Ŝi prizorgis la publikigon de liaj verkoj kaj akcepton de lia nomo en la nomon de la esperantista klubo en Pardubice.

Kun Josef Vaněček ŝi fondis Asocion de Esperantistoj-Handikapuloj kaj komune ili komencis eldonadi AEH-informilon, kiu informas plej ofte el ĉiuj similaj organoj (jam 425 numerojn). AEH ankaŭ kunlaboras kun la pensiono Skokovy, kie ĝi organizas kursojn.

Jarmila Rýznarová prilaboris plurajn publikaĵojn, nome gvidlibron tra Pardubice, biografiojn de Stanislav Schulhof kaj Francisko Valdomiro Lorenz kaj 100 jarojn de Esperanto en Pardubice.

Jarmila Rýznarová kiel honora gasto en 2018, kiam la biblioteko en Vrdy akceptis nomon de F.V.Lorenc, ĉar ŝi verkis lian biografion

Por Almanako Lorenz, eldonata en Brazilo, ŝi verkis artikolojn *Esperanto en la ĉeĥa urbo Pardubice* (2008), *La vivo plena de muziko* (2012), *Miaj travivaĵoj en la dua mondmilito – rememoroj* (2014), *Amikeco* (2016) kaj *Mia unua vojaĝo okcidenten* (2018).

Kiam la Nacia Biblioteko startigis projekton Nacia Kroniko instigante precipe emeritojn, ke ili verku siajn rememorojn, ŝi enmetis du kontribuojn: *La vivo plena de muziko* pri sia onklino, operkantistino de Nacia Teatro, Vlasta Urbanová (la sama artikolo kiel en Almanako Lorenz, sed ĉeĥlingve) kaj *Historio de familio Urban*.

Ankaŭ ŝiaj filinoj Mirka kaj Lenka estas aktivaj esperantistinoj, kiuj daŭrigas ŝian laboron.

-mm-

Josef Xaver Kobza (1921-2020)

La 7-an de novembro 2020 forpasis en Domo de Sankta Francisko en Veselí nad Lužnicí pastro J. X.

Kobza, preskaŭ 100-jara. Li naskiĝis la 27-an de februaro 1924 en Herbortice proksime de Lanškroun. En Černošice apud Prago, lernante profesion de frizisto, li

fariĝis skolto. En 1941 li eksentis alvokiĝon al pastreco kiel sia vivmisio kaj eniris instituton por pastroj en Písek. Sed sekvajare li estis sendita por devigaj laboroj al Wiener Neustadt apud Bodn-lago kaj dramoplenan liberigon fare de la aliancanoj li travivis en Braunau am Inn.

Post la milito li eniris Kongregacion de Fratoj de la Plej Sankta Sakramento en České Budějovice. Atinginte abiturient-iĝon, li estis komisiita instrui en la instituto de tiu kongregacio en Bruntál kaj post unu jaro li komencis en České Budějovice studi teologion. Ĉi tie lin surprizis en 1950 perforta nuligado de monaĥejoj. Li estis internigita en monaĥa koncentrejo en Hejnice kaj baldaŭ poste fariĝis soldato ĉe PTP (eduka regimento por politike nefidindaj personoj). Nelonge antaŭ finiĝo de la soldata servo li estis false kulpigita pri kontraŭŝtata agado kaj sendita por du jaroj al mal-liberejo. Post liberigo li revenis en sian naskiĝlokon, vivtenis sin per sia origina profesio kaj zorgis pri la gepatroj. Tiam li komencis dediĉi sin al Esperanto. Dum tiu tempo li sekrete daŭrigis studadon de teologio en Brno, daŭrigis ankaŭ en Budějovice, kie li estis helpanto de pastro František Kovář kiel

pedelo en la preĝejo de Virgulino de la Rozario.

Baldaŭ poste li estis en Brno sekrete ordinita pastro fare de episkopo Davídek. Post atingo de la ŝtata aprobo en la jaro 1971, do 30 jarojn post sia alvokiĝo, li finfine komencis publike aktivi kiel sacerdoto en Bolšice, Ševetín kaj Veselí nad Lužnicí. Unu jaron poste li estis sendita al Lažiště, Záblatí, Šumavské Hoštice kaj Lštění (apud Vimperk), kie li anstataŭis revokitan pastron Miloslav Vlk (ankaŭ esperantisto), kun kiu lin ligis tutviva amikeco. En Lažiště kaj ĉirkaŭaĵo li aktivis ĝis la revolucio en 1989 kaj kaŝe engaĝis sin en la ekumena Fokolar-Movado. En 1990 la episkopo Vlk alvokis lin kiel spiritan administranton en Písek, Putim, Kestřany kaj Čížová. Ĉi tie li daŭrigis sian agadon de la kongregacio en la preĝejo Altigo de Sankta Kruco kaj iom poste fondis kristanan junulardomon Petrinum.

En 1990 la pastro Kobza estis samtempe elektita estro de la renovigita kongregacio kaj tiun funkcion li plenumis ĝis 1996. Sian agadon en Písek-regiono li devis fini kaŭze de peza lezo en 2007 kaj post longtempa kuracado li eniris pastran azilon en Suché Vrbné. Post fermo de tiu azilo li elpetis revenon al monaĥa komunumo en Písek, kie li dum du jaroj ĉiutage celebris sanktan meson kaj kun karakteriza por li humuro li eltenis malfacilaĵojn de maljuneco. Ĉi tie li ankaŭ festis 50-an datrevenon de sia pastra ordino. Nelonge post plua lezo li eniris Domon de Sankta Francisko, kie li elspiris lastfoje.

Eugène de Zilah

(1939-2020)

La 2-an de oktobro 2020 forpasis franca esperantisto de hungara deveno, kiu dum multaj jaroj redaktis literaturan gazeton La Gazeto, organon de OSIEK, kaj verkis tri originalajn verkojn en Esperanto: **Vivi sur barko** (1994), **Kaj kiu pravas** (2002) kaj historian romanon **Princo ĉe la hunoj** (2011). La du unuaj estas rememoroj, ĉar li vivis sur barko kaj tie ankaŭ redaktis la gazeton kun sia edzino Madeleine (1937-2009). Pluraj niaj esperantistoj ilin konis el OSIEK-konferencoj okazintaj nialande.

Alois Urbánek

Eble vi memoras, ke antaŭ tri jaroj (Starto 1/2018, p. 26) mi informis, ke mi helpis akiri el Japanio kelkajn bildkartojn de Josef Lada pere de Esperanto al la plej granda kolektanto de Lada-bildkartoj Alois Urbánek el Pasohlávky. Li estas enskribita en rekord-libro de Pelhřimov, faris plurajn ekspoziciojn kaj

ĉe „niaj“ bildkartoj li notis, ke li akiris ilin pere de Esperanto. Bedaŭrinde li forpasis la 6-an de novembro 2020 en aĝo de 66 jaroj.

-mm-

Vladislav Hasala

(1951-2020)

La 25-an de novembro 2020 en Hodonín forpasis pro koronaviruso Vladislav Hasala. Kiel 18-jarulo en fondoĵaro de ĈEA 1969 li fariĝis estrarano de junulara sekcio. Estante entuziasma filatelisto li aktivis ankaŭ en Esperanto-sekcio en Asocio de Ĉeĥoslovakaj, poste Ĉeĥaj Filatelistoj. Tiun sekcion li dum certa tempo gvidis, kaj same li gvidis sekcion de esperantaj-kolektantoj de ĈEA. Li estis motoro de nia movado en Strážnice, kie li okazigis plurajn aranĝojn, ekz. asocian konferencon, pedagogian seminarion, AEST-konferencon (1991), SAT-kongreson (1994), OSIEK-konferencon (omaĝe al Karel Píĉ, 2001). Inter la jaroj 1991-1998 li estis membro de la asocia komitato. Preskaŭ por ĉiu asocia aranĝo li prizorgis okazan stampon kiel daŭran rememoron. Li partoprenadis ankaŭ

fervojistajn aranĝojn kune kun sia filino Andrea, kiu estas fervojistino. Li mem ellernis profesion de kuiristo kaj interesiĝis pri trink-aŭtomatoj, per kiuj li refreŝigis nin dum esp. aranĝoj, lastfoje en Lančov (vidu bildon).

-mm-

JUBILEULOJ DE OKTOBRO, NOVEMBRO KAJ DECEMBRO 2020

Libuše Filipová, Chropyně
Tamara Grusová, Praha
Zdeněk Heiser, Havířov
Kateřina Hosová, Havířov
JUDr. Marie Kovářová, Praha
Alfréd Lotter, Havířov
Jan Martan, Pardubice
Mgr. Věra Novobilská, Ústí nad Labem
Dagmar Potišková, Teplice nad Bečvou
Daniel Pustka, Kozlovice
Antonín Sedláček, Mašovice
Miroslav Severa, Česká Lípa
Ludmila Srbová, Pardubice
Karel Strouha, Náchod
Jaromír Štícha, Chlum
Hana Talášková, Šumperk
Ing. Stanislava Nováková, Pardubice
Jaroslav Špůr, Vidoň

Al ĉiuj jubileuloj ni deziras ĉion nur bonan – sanon, bonfarton kaj esperon, ke ni ĉiuj denove persone kunvenos en pli bona tempo!

Esperanto-Klubo Prostějov

Laborplano por 2021: propagandi Esperanton en nia urbo, ĉefe inter junaj homoj – en nia informilo, distrikta kaj esperantlingva gazetaro informi pri nia agado – en nia klubejo ni preparos diversajn aranĝojn, invitos interesajn gastojn nialandajn kaj eksterlandajn por konversacii kun niaj membroj kaj kun esperantistoj el proksimaj kluboj – en nia klubejo okazos kursoj kaj babiladoj kun manĝetoj – dum la jaro ni partoprenos en aranĝoj de aliaj kluboj, de ĈEA kaj, se eble, ankaŭ de eksterlandaj esperantistoj

– ni provos kompletigi nekompletajn jarkolektojn de esperantlingvaj gazetoj kaj la kompletajn bindigi.

Belartaj konkursoj de UEA 2021

okazos denove en kategorioj **Prozo, Poezio, Prozo-Mikronovelo, Teatraĵo, Teatraĵo-Monologo, Eseo, Infanlibro de la jaro** kaj nove **Kantoteksto**.

La absoluta limdato por ricevo de konkursaĵoj estas la 31-a de marto 2021. Oni sendu po unu tajpitan ekzempleron de ĉiu konkursaĵo – krom en la branĉo Infanlibro – al *Belartaj Konkursoj de UEA*, ĉe *Miguel Gutiérrez Adúriz*, prefere retpoŝte al la adreso:

sciosfero@gmail.com;

aŭ, se tio ne eblas, papere al la adreso: *los Coterros 1-C, 2 Izda, 390600 Muriedas; Cantabria; Hispanio*, nepre indikante la elektitan pseŭdonimon por gardi la anonimecon de la aŭtoro. Por la branĉo Infanlibro oni sendu unu ekzempleron de la koncerna libro al la adreso de *Miguel Gutiérrez Adúriz* kaj tri ekzemplerojn al *Ionel Oneț, Centra Oficejo de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando*.

Laŭ Gazetaraj Komunikoj de UEA, 915

<https://1url.cz/0zXHv>

VINILKOSMO

Kvankam la pandemio malfaciligis nian laboron, pro kio ni devis prokrastigi plurajn projektojn, Vinilkosmo aperigis 4 novajn bitajn albumojn!

www.vinilkosmo-mp3.com/eo/

Jak platit svazu

Fio banka Svitavy

Platit lze poštovní poukázkou A (poplatek 36 Kč do 5000 Kč) nebo převodem na účet **2800186228/2010**, **variabilní symbol** má celkem 10 míst - prvních pět je pro vaše číslo svazové legitimace (bez písmene kategorie a doplněné vpředu nulami, např. 00325). Číslo legitimace je uvedeno na štítku při expedici Starta. Dalších pět míst pro variabilní symbol podle účelu platby (viz seznam). Pokud platíte za klub (EK nebo sekci), uveďte své číslo legitimace a pošlete na emailovou adresu Vrat. Hirše seznam, za koho platíte.

Seznam čísel:

(ukončení variabilního symbolu)

06940 členství ČES

06941 členství UEA

06942 předplatné Starta bez členství

06943 dary ČES a mimořádné čl. příspěvky

06944 poplatek UK

06945 kongres EEU

50400 komise pedagogická ILEI

50401 písemný kurs začátečníci

50402 písemný kurs pokročilí

50404 Paroliga kurso

50405 svazové zkoušky

50800 sekce nevidomých LIBE

50900 sekce zdravotníků UMEA

51000 sekce křesť. esp. KELI,
vlastní b. ú. 211 768 239/0300

51100 sekce katol. esp. IKUE,
vlastní b. ú. 2700247564/2010

51200 sekce informatiky

70100 komise pro tisk a inf.

80200 ediční fond

80300 propagace v tisku

80400 fond Tilio

80500 virtuální *adresa@esperanto.cz*

Předplatné časopisů

Předplatné časopisů zajišťuje Pavel Polnický, Lidická 939/11, 290 01 Poděbrady, polnickypavel@seznam.cz, tel. **723 672 335**. Předplatné uhradte na účet u **Equabank**, č. ú. **101 953 9617/6100**, konst. symbol 0379 a variabilní symbol uvedený u jednotlivých titulů. Pokud platíte jednou položkou za více časopisů, pošlete P. Polnickému rozpis platby.

Monato: 1400,- Kč, v.s. 07001, 12 čísel ročně, 36 stran formátu A4, rete 850,-Kč

Juna Amiko: 350,- Kč, v.s. 07004, 4 čísla ročně, 40 stran formátu A5, rete 190,-Kč

Literatura Foiro: 1220,- Kč (*800,- Kč), v.s. 07005, 6 čísel ročně, 56 stran formátu A5 (**cena v závorce platí pro členy "Esperanta civito".*)

La Ondo de Esperanto: reta almanako 420,-Kč

La Ondo de Esperanto

Ekde januaro 2020 "La Ondo de Esperanto" aperas dumaniere: (1) kiel ĉiutage ĝisdatigata novaĵretejo (<https://sezonoj.ru/>), kaj (2) kiel ĉiusezona almanako (kun literatura suplemento jarfine), kiu enhavas la plej gravajn tekstojn el la novaĵretejo kaj krome artikolojn, eseojn kaj beletraĵojn, verkitaĵn speciale por la almanako, kiu konservis la nomon "La Ondo de Esperanto".

La novaĵretejo, al kiu ni dediĉas nian ĉefan atenton, ekzistas danke al la donacoj kaj abonoj al la almanako "La Ondo de Esperanto". Malkiel la novaĵretejo, kiu estas libere legebla de ĉiu deziranto, la almanako estas legebla nur de tiuj, kiuj abonas ĝin.

Periodikum Českého
esperantského svazu, z.s.
51. ročník

Redaktor: Miroslav Malovec,
Bosonožská 15/10, 625 00 Brno,

starto@esperanto.cz
http://www.esperanto.cz/starto

Předplatné v Česku
(bez členství ve svazu): 200 Kč

Členská evidence a změny adres:
p/a Vratislav Hirš, Ruprechtov 117,
683 04 Drnovice,
vratislav.hirs@esperanto.cz,
tel. 517 444 117

Uzávěrka příštího čísla: 1.2.2021

Organo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio
51-a jarkolekto

Abonebla ĉe UEA, ĉe niaj
perantoj aŭ rekte ĉe nia Asocio

Abonprezo: 11 eŭroj, ekster
Eŭropo 13 eŭroj

(se aerpoŝte: + 3 eŭroj)

elektronika versio PDF 6 eŭroj

Redaktoro: Miroslav Malovec,
Bosonožská 15/10, 625 00 Brno,

Ĉeĥio, starto@esperanto.cz

http://www.esperanto.cz/starto

Presis: DTP centrum, Svitavy

Redakto-fermo de la sekva
numero: 1.2.2021

ISSN 1212-009X

Redakto-fermoj: 1.2.; 7.5.; 15.8.;
15.11.

KALENDARO 2020

2020-12-13 Zamenhof-Tago en Prago
info: e-mentalprago@seznam.cz
2020-12-11/13 21-aj Bjalistokaj Zamenhof-
Tagoj – ĉi-jare VIRTUALE kaj SENPAGE
<https://espero.bialystok.pl/eo/bjalistokaj-zamenhof-tagoj-2020/>

KALENDARO 2021

2021-03-11: *Lanĉo de novaĵoj de KAVA-
PECH, sidejo JTP, Praha, info: chrdle@kava-pech.cz*

VIRTUALE

<https://eventaservo.org/> virtualaj renkon-
tiĝoj de esperantistoj tra la tuta mondo
<http://pola-retradio.org/> Pola retradio
<http://aldone.de/retradio> Retradio nova

Esperanto en AZ-kvizo

La 25-an de novembro 2020 en AZ-
kvizo de Ĉeĥa Televido aperis jena
demando: *Surbaze de Esperanto estis
antaŭ cent jaroj kreita plua artefarita
lingvo. Kia estis ĝia nomo?* La
konkursanto respondis: *Ido*.

Literaturaj konkursoj

Jindřiška Drahotová (JD) kaj Blanka
Hužerová (BH) el Mladá Boleslav
partoprenis en du literaturaj konkursoj:

Al la pola konkurso **Esperanto ligas
homojn** kun la temo *Pandemio – neĉiu-
taga ĉiutageco* ili sendis tekstojn
Pandemio 2020 el vidpunkto de mal-
junulino (JD) kaj Sepfoje kun masko
(BH).

Al la literatura konkurso en Bulgario ili
sendis tekstojn **Mia vivo kun ĝi** (JD) kaj
Sumoo-legado en la jaro 2020 (BH).

La asocia retejo denove funkcias post atako
de retaj piratoj

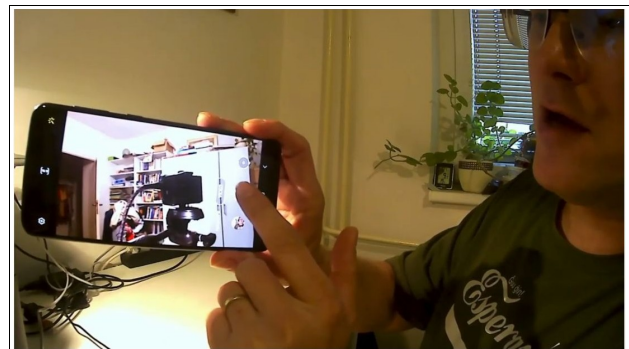
La klubo en Mladá Boleslav gajnis diplomojn pri legado

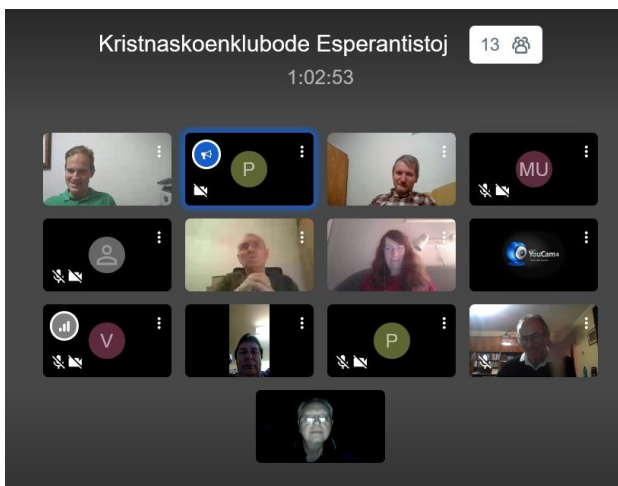
E-mentala aranĝo NE SIDU HEJME - promenado en la parko Hvězda en Prago

Virtuala renkontiĝo de la Esperantista klubo en Brno

Prelegoj anstataŭ en la klubejo okazas nun en Jutubo

Virtuala renkontiĝo de la Praga klubo

Brikoj de E-mental' en Prago